

Brusel 4. března 2021
(OR. en)

6645/21

AGRI 102
PHYTOSAN 6

POZNÁMKA

Odesílatel:	Předsednictví
Příjemce:	Výbor stálých zástupců / Rada
Předmět:	Používání činitelů biologické kontroly (makroorganismů) proti škodlivým organismům rostlin – <i>politická rozprava</i>

Delegace naleznou v příloze podkladový dokument vypracovaný předsednictvím pro účely politické rozpravy na výše uvedené téma, která se uskuteční na zasedání Rady pro zemědělství a rybolov ve dnech 22. a 23. března 2021.

PODKLADOVÝ DOKUMENT

„Používání činitelů biologické kontroly (makroorganismů) proti škodlivým organismům rostlin“

1. Zelená dohoda pro Evropu, kterou Evropská komise předložila v prosinci 2019, je novou strategií růstu, jejímž cílem je transformovat EU ve spravedlivou a prosperující společnost s moderní a konkurenceschopnou ekonomikou efektivně využívající zdroje. Obsahuje klíčové politiky a opatření potřebné k tomu, aby se hospodářství EU transformovalo a vydalo se cestou větší udržitelnosti. Jedním z ústředních prvků Zelené dohody pro Evropu je strategie „Od zemědělce ke spotřebiteli“, která se komplexním způsobem zabývá výzvami souvisejícími se s udržitelnými potravinovými systémy. Cílem této strategie je zejména snížit závislost na používání chemických pesticidů, hnojiv, antibiotik, jejich používání a rizika s nimi související.
2. Podle Zelené dohody pro Evropu by se podpory mělo dostat investicím do ekologických technologií, udržitelných řešení a nových obchodních příležitostí, které mohou uvolnit potenciál transformace. V tomto ohledu má nutnost zajistit ochranu rostlin rostoucí význam, neboť v důsledku globalizace a pohybu zboží a osob, změny klimatu a menší dostupnosti účinných látek na evropském trhu se objevuje čím dál více nových škodlivých organismů a chorob a dopady známých škůdců a chorob jsou závažnější.
3. Význam zdraví rostlin a dostupnosti takových prostředků proti škůdcům rostlin, které jsou účinné, šetrné k životnímu prostředí a bezpečné jak pro spotřebitele, tak pro uživatele – to jsou hlavní úkoly společné politiky zaměřené na ochranu v oblasti zemědělství, lesnictví a přírodních rezervací Evropské unie. Je proto důležité zvážit alternativní přístupy, které nám umožní snížit závislost na chemických látkách. Používání činitelů biologické kontroly v rámci biologické ochrany patří v této souvislosti mezi základní kameny integrované ochrany rostlin (IOR).

4. Členské státy mají prosazovat uplatňování IOR nebo ochrany rostlin s nízkými vstupy pesticidů, přičemž zásady těchto postupů jsou zakotveny ve směrnici Evropského parlamentu a Rady 2009/128/ES, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství za účelem dosažení udržitelného používání pesticidů. EU harmonizovala právní rámec pro uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh (nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009 ze dne 21. října 2009 o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh). Nicméně rámec týkající se uvádění na trh v případě makroorganismů určených k použití pro účely biologické kontroly škodlivých organismů rostlin, které nespadají do oblasti působnosti uvedeného nařízení, zatím na unijní úrovni harmonizován nebyl.
5. Rovněž se připouští, že záměrné vypuštění určitého živého makroorganismu do životního prostředí v části území Unie znamená z biologického hlediska s ohledem na jeho přirozenou nebo získanou schopnost šířit se jeho potenciální vypuštění do celého území Unie. Rozhodování by proto mělo vycházet z harmonizovaných norem. Několik mezinárodních organizací, jako jsou Evropská a středozevní organizace ochrany rostlin (EPPO) nebo Mezinárodní úmluva o ochraně rostlin (IPPC), vypracovalo mezinárodní normy pro posouzení rizik a bezpečné používání činitelů biologické kontroly.
6. V nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014 ze dne 22. října 2014 o prevenci a regulaci zavlékání či vysazování a šíření invazních nepůvodních druhů se stanoví pravidla pro prevenci, minimalizaci a zmírnění nepříznivých účinků invazních nepůvodních druhů na biologickou rozmanitost spojených s jejich zavlékáním nebo vysazováním do Unie a s jejich šířením v Unii. Toto nařízení se nevztahuje na škodlivé organismy rostlin ani na původní druhy či neinvazní nepůvodní druhy a nebylo navrženo za účelem regulace přirozených nepřátel, antagonistů nebo konkurentů ani jiných organismů používaných v rámci ochrany před škodlivými organismy (činiteli biologické kontroly).

7. V zájmu urychlení dostupnosti činitelů biologické kontroly pro zemědělce může vzájemné uznání posouzení rizik provedeného jedním členským státem ze strany dalších členských států zamezit zdvojování činností, jsou-li příslušné klimatické, environmentální a zemědělské podmínky dostatečně podobné, aby poskytly podobné podmínky rovněž pro rozvoj a adaptaci daného činitele biologické kontroly. To může podpořit rozvoj nových produktů na bázi činitelů biologické kontroly a zachovat přidanou hodnotu daného činitele v rámci ochrany plodin, mimo jiné i z hlediska kontroly regulovaných a karanténních škodlivých organismů. V tomto směru může být pro Unii přínosem harmonizovaný přístup vztahující se na posuzování a uvádění na trh makroorganismů určených k použití jako činitelé biologické kontroly při ochraně plodin, čímž by se snížila možná rizika spojená se zaváděním živých druhů do životního prostředí a posílil udržitelný rozvoj tohoto způsobu ochrany rostlin za podpory výzkumu, inovací a investic. Harmonizovaný přístup by však měl být vhodně navržen a jeho cílem by mělo být vytváření příležitostí k využívání činitelů biologické kontroly ze strany zemědělců při současném zachování přísných norem v oblasti bezpečnosti a hygieny; tento přístup by také neměl klást uvádění na trh další překážky, které by nepřispívaly k zajištění bezpečnosti lidí nebo životní prostředí.
8. Předsednictví provedlo prostřednictvím členů Pracovní skupiny vedoucích rostlinolékařských služeb mezi členskými státy průzkum a jeho výsledky byly již představeny a projednány na zasedání uvedené pracovní skupiny dne 12. února 2021. Své odpovědi poskytly všechny členské státy. Jak ukázaly výsledky průzkumu, přestože řada členských států (18) již vnitrostátní předpisy týkající se činitelů biologické kontroly zavedla, jejich přístupy jsou často velice rozdílné. Pouze 5 členských států systematicky prosazuje výměnu informací se sousedními členskými státy ohledně žádostí o dovoz a uvolňování činitelů biologické kontroly. Většina členských států se vyslovila pro harmonizaci na úrovni EU, pokud jde o kritéria uplatňovaná v případě dovozu nebo uvolňování činitelů biologické kontroly obecně (17) nebo pouze fytofágních činitelů biologické kontroly (4). Kromě toho se převážná většina (18) domnívá, že je třeba na úrovni EU definovat pojem biologické ochrany včetně činitelů biologické kontroly, v zájmu posílení přijetí principu biologické ochrany ze strany zemědělců a snížení používání pesticidů.

9. V této souvislosti a v souladu s interinstitucionální dohodou ze dne 13. dubna 2016 o zdokonalení tvorby právních předpisů a zejména s bodem 10 této dohody týkajícím se uplatňování článků 225 a 241 Smlouvy o fungování Evropské unie, předsednictví navrhne Radě, aby pověřila Komisi vypracováním studie mapující situaci v Unii a možnosti týkající se dovozu, hodnocení a výroby činitelů biologické kontroly a jejich uvádění na trh na území Unie a případně, s ohledem na výsledky této studie, předložením příslušného návrhu.
10. Vyzýváme ministry, kteří se zúčastní zasedání Rady pro zemědělství a rybolov ve dnech 22. a 23. března 2021, aby se zapojili do politické rozpravy na základě těchto otázek:
- a) *Souhlasíte s tím, že používání činitelů biologické kontroly je třeba podporovat a prosazovat jako jednu z možností, jak omezit používání chemických přípravků na ochranu rostlin?*
 - b) *Domníváte se, že by harmonizace na úrovni EU mohla účinkovat jako pobídka ke zvýšení dostupnosti bezpečných činitelů biologické kontroly jakožto užitečné alternativy chemických přípravků na ochranu rostlin?*
-